

Як розпізнати небезпечну грошову позику?

Позика може бути корисним інструментом у бізнесі або при купівлі нерухомості. У деяких випадках грошова позика може допомогти в кризовій ситуації, але є ризик, що умови обраної позики є не вигідними і можуть призвести до більшої заборгованості, ніж Ви очікували. Якщо Ви вже взяли позику і маєте проблеми з погашенням, важливо якнайшвидше звернутися до кредитора, визнати проблему з погашенням і спробувати домовитися.

Ви можете звернутися за консультацією до:

- **Боргового консультанта з Центру боргових консультацій:**
 - ✓ www.jakprezidluhy.cz
 - ✓ www.institut-predluzeni.cz/odkazy/#dluhove-poradny
- Або до **Фінансового арбітра**, який допомагає у вирішенні проблемних умов кредитного договору та захищає боржника (позичальника коштів) від порушення закону "Про захист прав споживачів" з боку кредитора
 - ✓ www.finarbitr.cz/

Хто може надати позику або споживчий кредит?

Тільки банки та ліцензовані компанії, які схвалені Чеським національним банком (ČNB). Список цих компаній доступний на веб-сайті ČNB. Посередництво у наданні позик можуть також здійснювати особи, які мають дозвіл від ČNB і дотримуються законних умов.

Як розпізнати ризики? Індекс відповідального кредитування.

Огляди на існуючі ризики та не вигідні умови деяких кредитів публікує, наприклад, організація «Людина в біді» ("Člověk v tísní"), яка регулярно порівнює всіх надавачів позик. Вищий рейтинг означає безпечнішу позику:

- ✓ www.clovekvtisni.cz/index-odpovedneho-uverovani-9433gp

Оцінювання кредитоспроможності позивача є важливим!

Кредитор повинен за законом оцінити спроможність позивача сплачувати кредит.

Він перевіряє доходи, витрати та інші позики позивача, а також записи в кредитних реєстрах. Якщо цю перевірку не буде проведено, договір про позику є не дійсним. Вам пропонують позику, навіть якщо Ви маєте низькі доходи, записи в кредитному реєстрі, або закликають до брехні про ці дані, не погоджуйтесь!

Можливі типи ризикових позик

- **Мікропозики:** Грошові позики, які надаються до 20 тисяч крон і погашаються одноразово (зазвичай протягом місяця). Мікропозики часто мають великі відсотки кредитування, високі штрафи при простроченні виплат за позичену невелику суму грошей, тому їх слід використовувати лише у виняткових випадках і лише за умови, що Ви впевнені у своїй спроможності їх повернути.
- **Револьверні кредити та кредитні картки:** Пропонують швидкий доступ до готівки з відносно низькими процентними ставками. Однак такі кредити можуть збільшитись за рахунок переплати, оскільки мінімальні платежі призводять до повільного погашення боргу, що збільшує загальну суму відсотків.
- **Купівля в розстрочку:** Кредит використовується при купівлі товарів чи послуг. Якщо процентна ставка розстрочки низька, це може мати сенс, **але завжди потрібно оцінити співвідношення періоду надання розстрочки та загальної вартості погашення кредиту, а також уточнити, хто саме надає кредит.**
- **Небанківські позики:** Неганківські компанії пропонують позику, якщо Вам відмовив банк. Тому краще спочатку спробувати скористатись послугою банківської позики, а потім звертатися до небанківських компаній. Багато небанківських компаній пропонують не вигідні пропозиції позики, а в договірних умовах можуть бути приховані **санкції та незаконні процедури**. Треба бути дуже обережним, такі позики є високоризикованими.
- **Кредит під заставу нерухомості:** Ці позики є дуже ризикованими. Якщо Ви не

зможете вчасно сплатити таку позику, Ви можете втратити дах над головою, часто дуже швидко. Якщо Вам надійде пропозиція на такий тип позики, наприклад, зворотним викупом, будьте дуже обережні та спершу проконсультуйтеся зі спеціалістами: борговим консультантом або фінансовим арбітром.

- **Підприємницькі кредити:** Такий тип кредиту повинен використовуватися виключно для бізнесу. Деякі кредитори обходять закон і пропонують підприємницькі кредити клієнтам для інших цілей. У такому випадку не погоджуйтесь! Якщо Ви берете кредит як підприємець, Вам буде важче захиститися від недобросовісної практики.

Загальна вартість позики та комісія

Вартість позики є ключовим фактором. Надійні компанії мають на своїх веб-сайтах кредитні калькулятори, які дозволяють легко розрахувати розмір платежів та загальну суму позики. Якщо немає прозорої інформації про остаточну вартість позики, краще не користуватися такою пропозицією.

Увага до цінових трюків і санкцій у договорах

- **Відсоткова ставка:** Може бути нижчою в калькуляторах, ніж у договорі.
- **Вартість:** Не обов'язково застосовується до нижчих сум або коротших термінів погашення.
- **Умови:** У разі недотримання умов вартість позики може значно зрости. Ознайомтесь із санкціями за умовах договору.

- **Річний vs. місячний відсоток:** Переконайтеся, що відсоткова ставка річна, а не місячна.

Приховані комісії

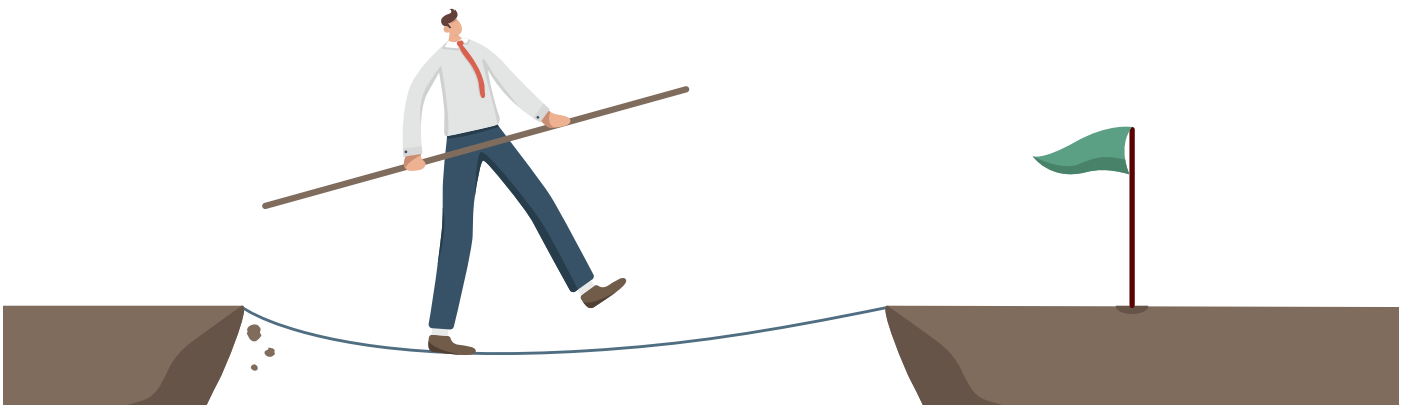
- **Комісія за надання кредиту:** Комісія може становити до 20% від суми позики.
- **Щомісячна комісія за адміністрування кредиту:** Або за обслуговування рахунку банківської картки.
- **Плата за інкасацію готівкових коштів:** Деякі компанії стягують додаткову плату за обробку готівки.

Санкції

Якщо Ви не встигнете вчасно сплатити внесок, деякі компанії одразу застосовують санкції. Кредитори мають право на:

- **Витрати на нагадування та стягнення боргів:** Можуть становити тисячі чеських крон.
- **Одноразовий штраф:** До 500 чеських крон (до 3000 чеських крон на рік) або пеня в розмірі 0,1% від суми заборгованості за кожен день прострочення.
- **Відсотки за прострочення платежу:** Базова ставка ČNB + 8%.
- **Угода про догтовірні відсотки:** Як зазначено в договорі.

Загалом, якщо сума відсотків перевищує більше ніж у 4 рази звичайну вартість споживчого кредиту (щомісяця вартість споживчого кредиту публікується на веб-сайті Чеського національного банку (ČNB), це вважається лихварством, і можна звернутись за допомогою фахівців у вирішенні цієї проблеми в суді.

INSTITUT PREVENCE
A ŘEŠENÍ PŘEDLUŽENÍ

Institut prevence a řešení předlužení, z.ú.
Jičínská 226, 130 00 Praha 3 • IČ 07753268
info@institut-predluzeni.cz • www.institut-predluzeni.cz

 IOM
UN MIGRATION | CZECHIA

Realizováno v partnerství s Mezinárodní organizací pro migraci (IOM) díky financování od vlády Spojených států amerických.